

Posudek oponenta diplomové práce

Jméno a příjmení studenta: JAN PEŘICH

Název diplomové práce: STÍNOVÁ EKONOMIKA A JEJÍ MĚŘENÍ

Vyjádření hrubého domácího produktu představuje trvalý problém pro ekonomickou teorii, protože jde o ukazatel, který nedokážeme měřit a jeho hodnotu pouze odhadujeme. Metody výpočtu HDP jsou všeobecně přijímány, přestože je známo, že použití různých způsobů výpočtu nemůže ve statistice nikdy vést ke stejnému výsledku. Příčinou jsou dostupné informace o ekonomických aktivitách v národním hospodářství. Například objem vyrobené produkce (výstup) zjišťujeme prostřednictvím příjmů nebo výdajů, přitom ale „měříme“ pouze produkci, která je evidována a je tzv. oficiální.

Je-li hodnota HDP pouze odhadována, je jasné, že je třeba tento odhad postupně zpřesňovat (neboli revidovat). Kolega J. Peřich se v diplomové práci zabývá problematikou stínové ekonomiky, která představuje dynamicky se rozvíjející sektor v rámci legální hospodářské aktivity. Analyzuje metodologické postupy, jejichž aplikace může zvýšit vypovídací schopnost ukazatele HDP. Jde o aktuální téma, kterému je věnována pozornost teprve od sedmdesátých let minulého století. Jeho význam určují nejen negativa stínového sektoru (neplacení daní a pojistného, vliv na snižování nezaměstnanosti apod.), ale i skutečnost, že stínová ekonomika je někdy považována za nový zdroj zaměstnanosti.

Cílem diplomové práce J. Peřicha je „...prozkoumání dvou otázek týkajících se stínové ekonomiky v tržním hospodářství. Za prvé, jaké příčiny a faktory působí na existenci a rozvoj stínové ekonomiky. Za druhé, jak odhadovat rozsah a strukturu stínové ekonomiky“ (strana 2). Předložená diplomová práce je rozdělena do tří kapitol a její struktura vytváří vhodný předpoklad pro nalezení odpovědí na zadané otázky. Výklad je veden převážně v rovině metodologické, což také odpovídá záměru diplomanta.

V první kapitole je vymezen pojem stínová ekonomika a autor zde dospěl k závěru, že jde o všechny ekonomické aktivity, které jsou úmyslně skrývány před veřejnou evidencí a zároveň se svým obsahem nebo formou dostávají do rozporu s právním řádem.

Příčiny a důsledky existence stínové ekonomiky jsou tématem druhé kapitoly. Autor zde na straně 12 upozorňuje, že „...je velmi problematické formulovat obecné hypotézy o příčinách. Je třeba uvažovat zvláště o určitých příznačných oblastech stínové ekonomiky.“ Vzhledem k tomu, že téměř celá kapitola je věnována fundovanému výkladu modelů, které umožňují zachytit jednotlivé „stínové“ aktivity, je třeba v rámci obhajoby rozvést tyto příčiny. Východiskem může být závěr uvedený na straně 35 „Za nejobecnější příčinu...můžeme považovat snahu jednotlivců nebo firem získat...určitou ekonomickou nebo jinou výhodu“.

Měření stínové ekonomiky je věnována třetí kapitola. Diplomant zde upozorňuje na rizika spojená s použitím jednotlivých indikátorů a metod. Dále uvádí vybrané přístupy k odhadování rozsahu stínové ekonomiky.

Diplomant podle mého názoru splnil zadaný cíl a vyložil současné názory na stínovou ekonomiku. Oceňuji, že přitom používal především zahraniční literaturu a dokázal výklad problémově zaměřit. Z hlediska formální úpravy nemám připomínky. Pouze na straně 29 v poslední větě je třeba přesněji formulovat jeden pojem.

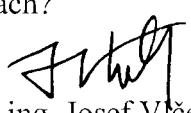
Diplomová práce J. Peřicha představuje kvalitní text, který plně odpovídá požadavkům kladeným na tyto práce a proto ji doporučuji k ústní obhajobě.

Navrhované hodnocení: *dobře*

Otázky:

- Příčiny rozmachu stínové ekonomiky v tranzitivních ekonomikách?
- Jaká je úroveň stínové ekonomiky v jednotlivých státech?

Praha 4.2.2006

Doc.ing. Josef Vlček, CSc.